

Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen – Uhrin auttaminen

Tämä prosessikuvaus on toteutettu osana Suomen kestävän kasvun ohjelmaa. Kuvaus sisältää kuvauksen Lähisuhdeväkivaltaan puuttumisesta ja uhrin auttamisesta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Varsinainen lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen ja uhrin auttamisen prosessi on kuvattu hyvinvointialueen IMS-järjestelmään.

Kuvaus on tehty yhdessä Itä-Uudenmaan alueen ammattilaisten kanssa ja kuvauksen tekoon ovat osallistuneet Itä-Uudenmaan alueen lähisuhdeväkivallan ehkäisy työryhmän jäsenet, MARAK-työryhmän jäsenet sekä lähisuhdeväkivallan avainhenkilöitä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelta.

Kuvaus on toteutettu yhteistyössä syksyllä 2025.

Lähisuhdeväkivallan uhrin auttaminen

Ennaltaehkäisy

- Lähisuhdeväkivallan puheeksiotto ja lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen ovat merkittäviä lähisuhdeväkivallan ehkäisemisen keinoja.
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tulee systemaattisesti kartoittaa lähisuhde- ja perheväkivallan riskiä. Lähisuhdeväkivallan uhrin auttamisen prosessi tulee liittää osaksi tarvittavia sosiaali- ja terveydenhuollon prosesseja.
 - Vain harva uhri ottaa väkivaltakokemuksensa oma-aloitteisesti puheeksi. Siksi lähisuhde- ja perheväkivallan tunnistamiseksi väkivaltakokemuksista tulee kysyä suoraan.
 - Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen vaatii usein monen viranomaisen ja tahon yhteistyötä.

Varhainen tunnistaminen ja puheeksiotto

- [Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta](#) hyödynnetään puheeksioton tukena, kun kartoitetaan esitietoja ja asiakkaan elämäntilannetta. Suodatinkysymykset toimivat puheeksioton tukena, kun taas kartoituskysymyksillä kartoitetaan lisää tilannetta.
- Puheeksiottoa tulee systemaattisesti toteuttaa kaikissa sosiaali- ja terveyspalveluissa.
- Lähisuhdeväkivallasta tulee kysyä suoraan ja selkeästi.
- Puheeksiotto tulee toteuttaa aina kahden kesken asiakkaan kanssa.
- Älä koskaan anna lomaketta asiakkaan/potilaan itse täytettäväksi tai mukaan kotiin.

Hoidon ja palvelutarpeen tunnistaminen

- Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake ohjaa ammattilaista myös tarkemmassa väkivaltatilanteen kartoittamisessa ja tuen tarpeen arvioinnissa.

Tarkempi väkivaltatilanteen kartoitus

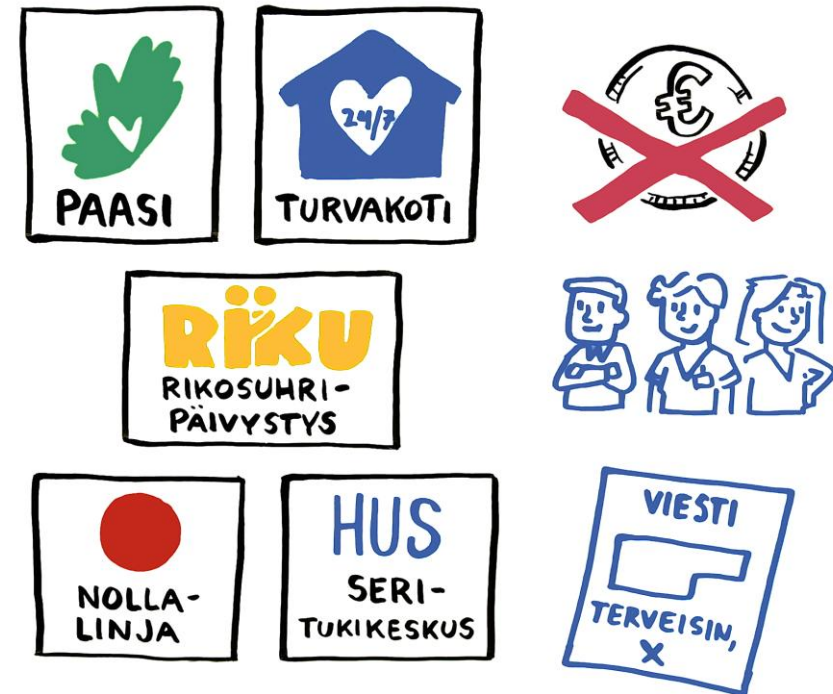
- Mikäli asiakas kokee väkivaltaa, tulee tilannetta kartoittaa tarkemmin.
- Ammattilainen kartoittaa väkivallan luonnetta ja asiakkaan tilannetta kokonaisvaltaisesti sekä arvioi väkivallan riskejä.
- Ammattilaisen tulee arvioida liittyykö tilanteeseen akuuttia vaaraa ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin turvallisuuden varmistamiseksi, esimerkiksi ohjaamalla turvakotiin, sosiaali- ja kriisipäivystykseen tai henkeä uhkaavassa tilanteessa soittaa 112.
- Tilanteen kartoittamisessa ja väkivaltariskin arvioinnissa on hyvä käyttää tukena erilaisia tilanteeseen sopivia työvälineitä.
 - Lomakkeet väkivallan kirjaamiseen ja kartoittamiseen löytyvät [täältä](#).

Tuen tarpeen arviointi

- Mikäli tilanteessa ei tarvita välitöntä apua eikä asiakkaalla ole akuuttia vaaraa, tulee väkivaltatilannetta kartoittaa tarkemmin ja arvioida asiakkaan tuen tarvetta.
- Asiakkaan tuen tarvetta tulee arvioida kokonaisvaltaisesti. Tuen tarpeen arvioinnissa tulee huomioida myös muut väkivallalle altistuneet, kuten mahdolliset lapset.
- Kerro, että lähisuhdeväkivalta vaikuttaa haitallisesti asiakkaan ja hänen lastensa hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Siksi asian kartoittaminen kokonaisvaltaisesti on tärkeää ja osa huolellisten esitietojen keräämistä ja laadukasta asiakkaan auttamista.
- Kartoita keskustellen asiakkaan kokonaiselämäntilannetta ja hyödynnä kartoituksessa erilaisia työvälineitä ja tietoa mm. lähisuhdeväkivallan muodoista.
- Asiakkaan turvallisuus tulee aina varmistaa.
 - [Turvasuunnitelman](#) tekemistä suositellaan kaikille väkivaltaisessa suhteessa eläville.
 - Tee AINA [lastensuojeluilmoitus](#), mikäli samassa taloudessa asuu alaikäisiä lapsia.
 - [MARAK-riskinarviointi](#) on tarkoitettu henkilöille, jotka kokevat parisuhdeväkivaltaa tai elävät sen uhan alla.
 - MARAK-lomakkeen avulla kartoitetaan väkivallan vakavuutta.
 - MARAK-lomake ei saa olla ainoa työväline asiakkaan tilanteen kartoittamisessa.
 - Hyvinvointialueella toimii poikkihallinnollinen ja moniammatillinen MARAK-työryhmä, jossa moniammatillisesti käsitellään vakavaa parisuhdeväkivaltaan kokevan asiakkaan tilannetta.
 - Mikäli asiakkaan tilanne vaatii MARAK-työryhmän käsittelyä, ole yhteydessä yksikkösi MARAK-yhteyshenkilöön tai MARAK-työryhmän sihteeriin.
 - Lisäksi on olemassa työvälineitä mm. [digitaalisen väkivallan tunnistamiseen](#) sekä [häirinnän ja vainon kartoittamiseen](#).

Lähisuhdeväkivallan palvelut Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella

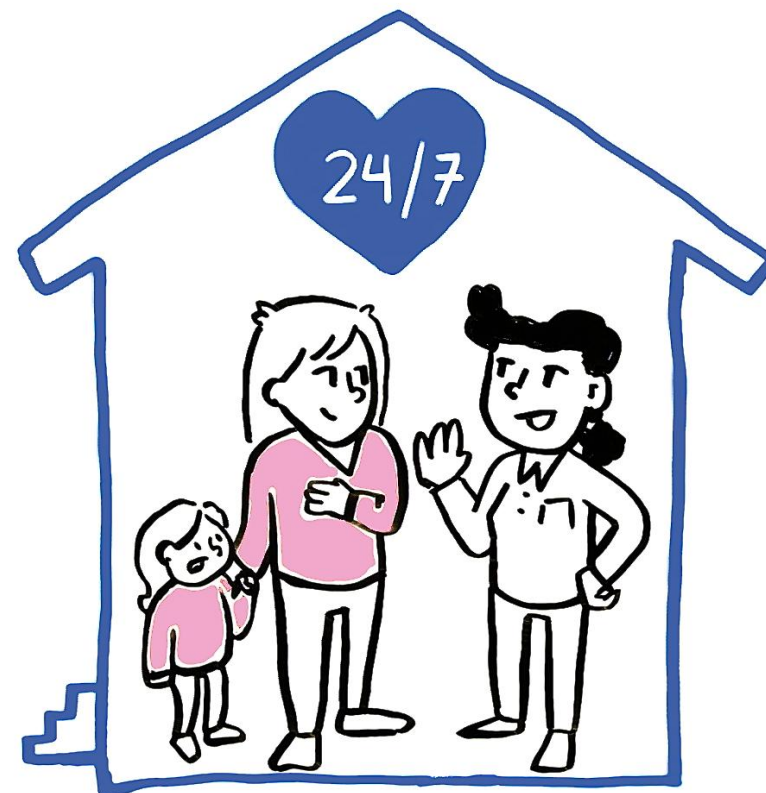
- Lähisuhdeväkivaltaa kokeneen uhrin auttamisessa on tärkeää varmistaa tuen jatkuvuus asiakasta kuunnellen. On tärkeää, että asiakkaalle ei tule kokemusta, että jäisi asioiden kanssa yksin.
- Tuen jatkuvuuden suunnittelussa on hyvä varmistaa palveluiden oikea-aikaisuus ja ehkäistä mahdollista asiakasta kuormittavaa liiallista palveluiden päällekkäisyyttä sekä huomioida asiakkaan yksilöllinen tilanne.
- Ammattilaisen on tärkeää kertoa asiakkaalle olemassa olevista palveluista, joihin asiakas voi tarvittaessa olla yhteydessä.
- Hyvinvointialueen omien sote-palveluiden lisäksi alueella on järjestöjen tuottamaa palvelua lähisuhdeväkivallan uhreille. Näihin palveluihin on suositeltavaa siirtää asiakkuus saattaen-vaihtaan periaatteella tuen jatkuvuuden varmistamiseksi.
- Mikäli asiakkuus ei ohjaudu muihin palveluihin, on tärkeää sopia seuranta-aika.
- Jos asiakas/potilas ei ole valmis ottamaan vastaan apua juuri tällä hetkellä, madalla kynnyksellä hakea apua uudestaan. Anna asiakkaalle mukaan eri auttajatahojen yhteystietoja. Kerro asiakkaalle, että lähisuhdeväkivalta on rikos ja kannusta rikosilmoituksen tekemiseen.

Turvakoti

- Turvakodit tarjoavat välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta.
- Palvelua tarjotaan ensisijaisesti lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille henkilöille ja perheille.
- Turvakotipalvelut ovat
 - saatavilla asuinpaikasta riippumatta
 - asiakkaille maksuttomia
 - tarjolla perheille ja yksittäisille asiakkaille, iästä ja sukupuolesta riippumatta
 - tarvittaessa käytettävissä myös nimettömänä
- Turvakodin työntekijöitä voi myös konsultoida.
- Lisätietoa turvakodeista
 - [Porvoon Turvakoti](#)
 - [Turvakotien yhteystiedot](#)

TURVAKODIT

Väkivaltatyön avopalvelu Paasi

- Väkivaltatyön avopalvelu Paasi tukee ja auttaa kaikkia, jotka ovat osallisina lähisuhdeväkivallassa – väkivaltaa kokeneita ja todistaneita sekä väkivaltaa käyttäviä.
- Palvelu on tarkoitettu myös heille, jotka pelkäävät maltin menettämistä ja väkivallan käyttämistä läheisiään kohtaan. Väkivaltatyön asiantuntijoiden kanssa on lisäksi mahdollista yhdessä pohtia, onko perheessä tai parisuhteessa tapahtuvat asiat väkivaltaa.
- Palvelu on maksutonta eikä lähetettä tarvita.
- Työskentely on mahdollista myös etäyhteyksillä ja tarvittaessa käytetään tulkkia.
- Yksilötapaamisten lisäksi myös pari- ja perhetapaamiset ovat mahdollisia. Paritapaamiset käynnistyvät aina yksilökeskustelulla.
- Paasi tarjoaa ammattilaisille työparityöskentelyn mahdollisuutta, konsultointia ja koulutusta lähisuhdeväkivaltateemaan liittyen.
- Väkivaltatyön avopalvelu Paasiin voi ottaa yhteyttä suoraan
 - soittamalla: **puh. 050 3732 822** (ma-pe 9.00-12.00), ei tekstiviestejä
 - sähköpostitse: vakivaltatyo@paasikivennk.fi
 - [sähköisen ajanvarauksen](#) kautta
- Lisätietoa Väkivaltatyön avopalvelu Paasista
 - [Väkivaltatyön avopalvelu Paasi - Paasikiven Nuorisokylän Säätiö](#)

PAASI

KOKIJAT, TEKIJÄT JA ALTISTUNEET

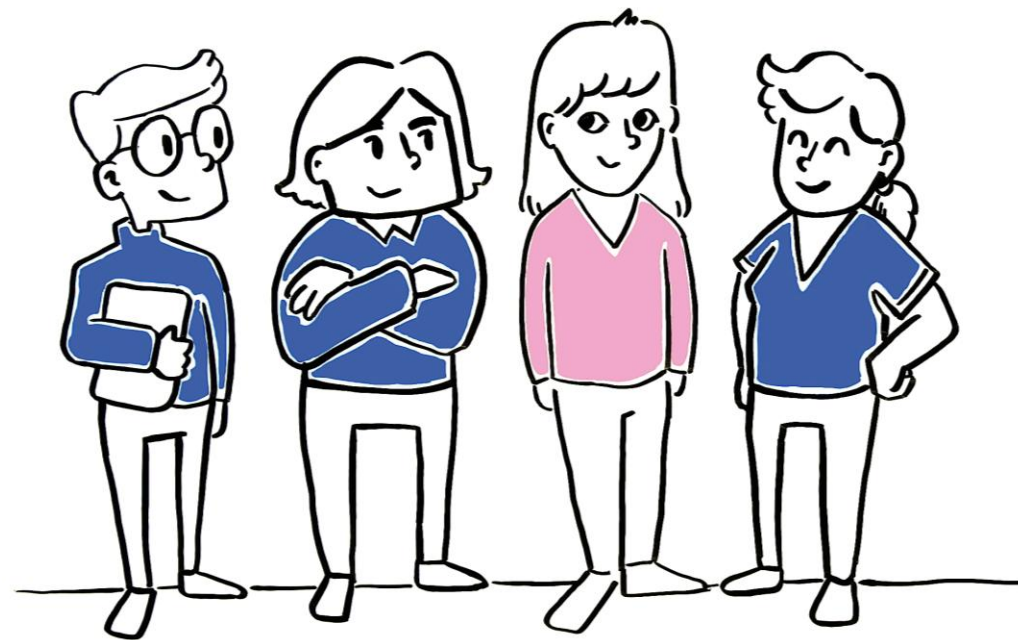
Rikosuhripäivystys

- Tukea ja neuvoja rikosprosessiin liittyvissä asioissa kaikille rikoksen uhreille, uhrin läheisille sekä rikosasiassa todistaville.
- Tukihenkilömahdollisuus rikosprosessin eri käytännön tilanteissa, esim. rikosilmoituksen tekemiseen poliisilaitoksella, poliisikuulustelut, oikeudenkäynnit, sekä lähestymiskiellotkäsittelyyn.
- Rikosuhripäivystykseen voi olla yhteydessä puhelimitse suoraan lähimpään palvelupisteeseen, valtakunnallisesti puhelinpäivystykseen tai chattiin sekä yhteydenottopyyntölomakkeella nettisivujen kautta. Mahdollisuus myös kasvokkaiseen palveluun palvelupisteellä.
- Asiakas voi ottaa myös yhteyttä nimettömänä.
- Rikosuhripäivystykseen ohjaaminen
 - Ammattilaisena voit ohjata asiakkaan luvalla asiakkaan yhteystiedot Rikosuhripäivystykseen olemalla yhteydessä osoitteeseen: etelasuomi@riku.fi
 - Liitä viestiin asiakkaan nimi, puhelinnumero, asuinpaikkakunta, mahdollinen asian kiireellisyys, tieto, mikäli asiakas on alaikäinen sekä omat yhteystietosi
 - Saat kuittauksen yhteydenottopyynnöstä ja asiakkaaseen otetaan yhteyttä viiden arkipäivän sisällä.
 - Voit myös täyttää riku.fi-sivulla olevan yhteydenottopyyntölomakkeen yhteistyökumppaneille, ja asiakkaaseen otetaan yhteyttä viiden arkipäivän sisällä
- Lisätietoa Rikosuhripäivystyksestä
 - [Etusivu - Rikosuhripäivystys](#)

Sosiaali- ja kriisipäivystys

- Sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa hyvinvointialueella kiireellisestä sosiaalityöstä virka-ajan ulkopuolella sekä akuutista kriisityöstä äkillisissä ja järkyttävissä tilanteissa vuorokauden ympäri.
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksen tehtävänä on arvioida avun ja tuen tarve, turvata välttämättömät sosiaalipalvelut sekä tarjota psyykkistä ensiapua ja tukea kriisin kohdanneille henkilöille, perheille ja yhteisöille.
- Palvelu on tarkoitettu kaikenikäisille hyvinvointialueen asukkaille, ja se toimii tiiviissä yhteistyössä muiden viranomaisten, kuten poliisin, pelastuslaitoksen, ensihoidon ja terveydenhuollon kanssa.
- Lisätietoa: [Sosiaali- ja kriisipäivystys - Itä-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

Muu tuki

- **Nollalinja**

- Nollalinja auttaa
 - kaikkia, jotka ovat kokeneet lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa
 - naisia (itseään kunnioittaen), jotka ovat kokeneet väkivaltaa tai sen uhkaa muualla kuin lähisuhteissaan
 - väkivaltaa kokeneiden läheisiä
 - ammattilaisia ja viranomaisia, jotka tarvitsevat neuvoja asiakastyöhönsä
- Lisätietoa: [Nollalinja - Apua väkivaltaan 080 005 005](#)

- **SERI-tukikeskus**

- HUS:n Naistenklinikan Seri-tukikeskus on seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden tukiyksikkö yli 16-vuotiaille sukupuolesta riippumatta.
- SERI-tukikeskus tarjoaa matalan kynnyksen palvelua, johon voi hakeutua asiakas itse, omaisten kanssa tai viranomaisen ohjaamana kuukauden sisällä tapahtuneesta.
- Lisätietoa: [Seri-tukikeskus seksuaaliväkivallan uhreille, Naistenklinikka | HUS](#)

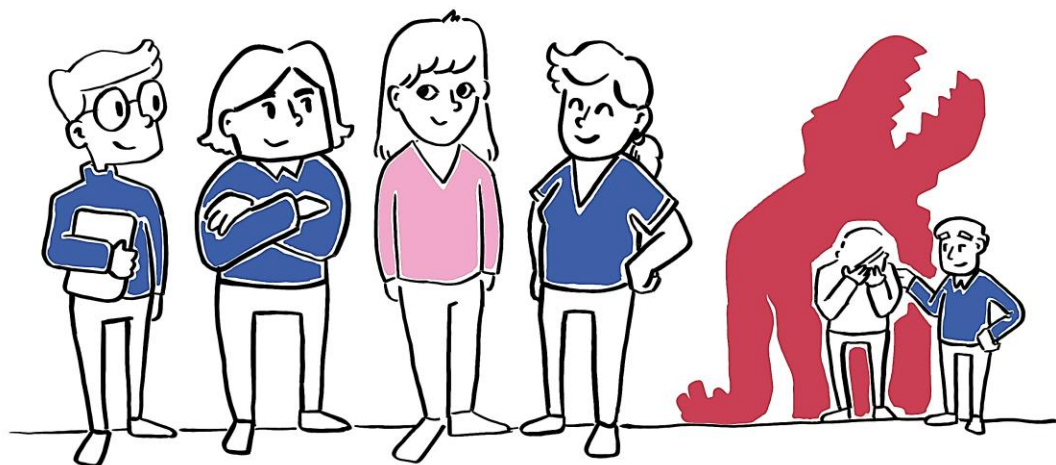
- **Järjestöt ja muut toimijat**

- Lähisuhdeväkivallan osapuolille on tarjolla paljon erilaisia valtakunnallisia palveluita.
- Lisätietoa: [Järjestöjen ja muiden toimijoiden palvelut väkivallan uhreille - THL](#)

- **Poliisi**

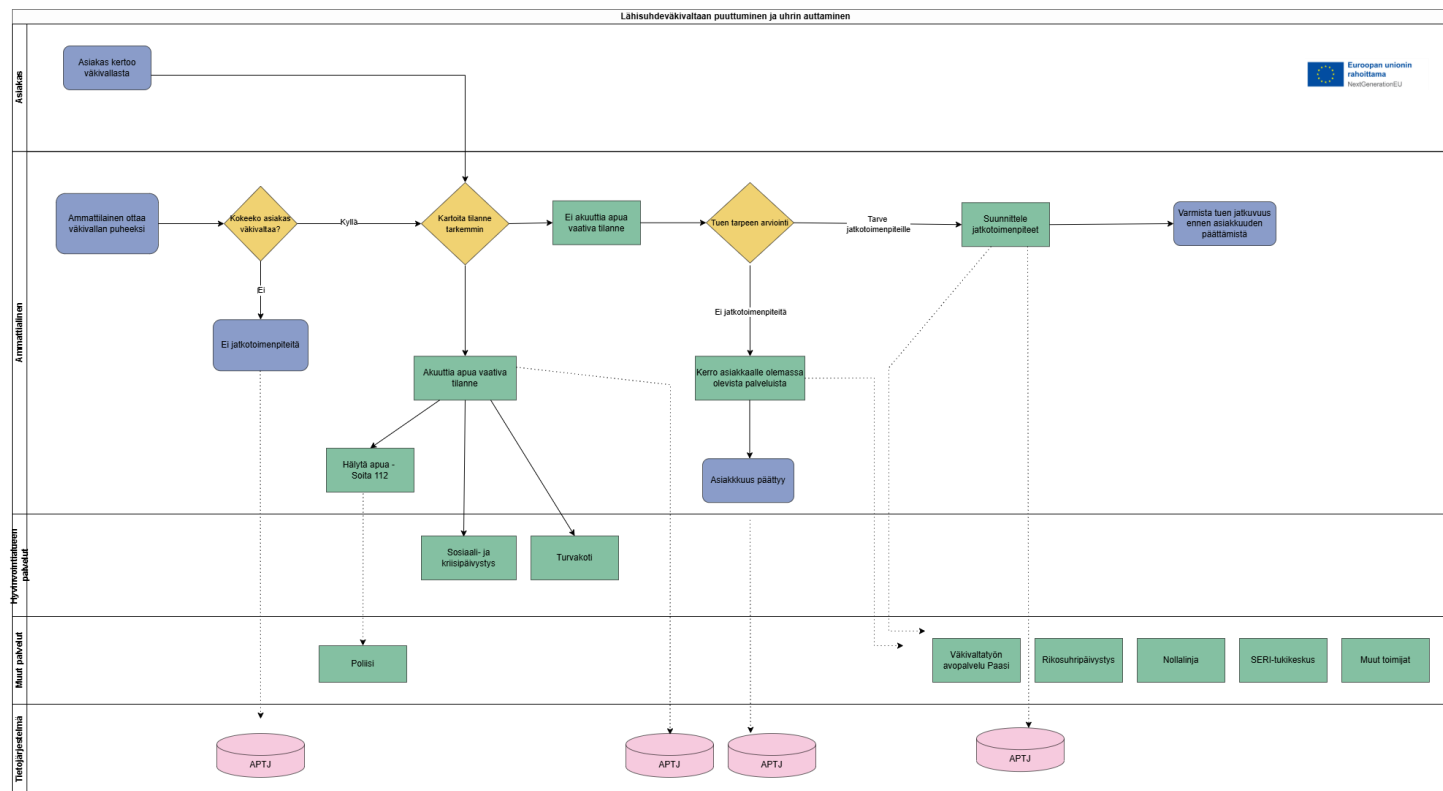
- Lisätietoa: [Lähisuhdeväkivalta tapahtuu usein kodeissa tai muilla yksityisillä paikoilla - Poliisi](#)

Vertaistuki

- Vertaistuellalla voi olla merkittävä vaikutus lähisuhdeväkivallasta toipumisessa.
- Useat eri järjestöt tarjoavat erilaisia vertaistuen muotoja.
 - Väkivaltatyön avopalvelu Paasi järjestää hyvinvointialueella vertaisryhmiä lähisuhdeväkivaltaa kokeneille.
- Lisäksi hyvinvointialueella on käytössä [kokemusasiantuntijoita](#) asiakkaiden tukena.

IMS-prosessikuvaus

- Hyvinvointialueen IMS-järjestelmään on kuvattu lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen ja uhrin auttaminen toimintamalli, joka on linkitettävissä osaksi yksiköiden omia prosesseja.

Elämän mittaista hyvinvointia.